

**ПРАВИЛНИК И ПРОПОЗИЦИЈЕ ТАКМИЧЕЊА ИЗ БИОЛОГИЈЕ
ЗА УЧЕНИКЕ СРЕДЊИХ ШКОЛА ЗА ШКОЛСКУ 2021/22. ГОДИНУ**

Такмичење из Биологије за средње школе у школској 2021/2022. години организује се у складу са „Стручним упутством о организовању такмичења и смотри ученика основних и средњих школа“ и „Календаром такмичења и смотри ученика средњих школа“ за текућу школску годину које је усвојило и објавило Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, као и одговарајућим јавно објављеним одлукама Српског биолошког друштва као организатора такмичења. Овим Правилником одређује се непосредна реализација такмичења. Датуми одржавања такмичења су:

1. Школски ниво – до 13. марта 2022. године;
2. Окружни/градски ниво – 08. мај 2022. године;
3. Републички ниво – 29. мај 2022. године.

Овај Правилник допуњује и прецизира одредбе Стручног упутства у деловима који се односе на надлежност организатора.

У школској 2021/2022. години такмичење из биологије се организује за ученике I, II, III и IV разреда средњих школа на три нивоа: школски, окружни/градски и републички ниво, према Календару такмичења Министарства просвете науке и технолошког развоја.

На свим нивоима такмичења ученици ће решавати тест из биологије на коме могу освојити највише сто (100) поена. Време решавања теста је шездесет (60) минута. Питањима на тестовима проверава се ниво стечених знања, умења, вештина и способности које доприносе достизању важећих образовних стандарда за предмет, у складу са узрастом ученика. Питања на тестовима биће усаглашена са захтевима важећих Наставних програма и компетенцијама и стандардима за предмет Биологија. За припрему градива могу се користити одобрени уџбеници биологије за I и II разред гимназије и уџбеник за III разред гимназије природно-математичког смера, као и други извори који задовољавају критичку рецепцију наставника.

ШКОЛСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Школско такмичење организују и реализују наставници биологије и директор школе у просторијама школе. Обим градива на тесту обухвата наставне јединице одговарајућег разреда које су реализоване од почетка школске године до периода одржавања школског такмичења. Тестове састављају предметни наставник/наставници биологије из школе.

По завршетку тестирања и прегледања тестова, реализатори школског такмичења сачињавају коначну ранг листу ученика појединачно за сваки разред, одређују ученике који су се пласирали на окружни/градски ниво такмичења и о томе обавештавају непосредне реализаторе следећег нивоа (тј. школе домаћине окружног/градског такмичења).

За постигнућа на школском такмичењу не додељују се дипломе и похвалнице.

Пласман на наредни ниво такмичења остварују ученици школских такмичења према ранг листи бодова остварених на школском такмичењу. Из школа које имају три

и мање одељења по разреду пласман остварује највише три (3) ученика по разреду. Из школа које имају четири и више одељења по разреду пласман остварују најбоље пласирани ученици по разреду до броја који је једнак броју одељења тог разреда.

Коначне листе пласираних ученика са школског такмичења једног округа школе домаћини шаљу електронским путем, у року од 5 (пет) радних дана по завршетку такмичења школи домаћину окружног/градског нивоа такмичења датог округа. Школа домаћин окружног/градског такмичења сачињава јединствену листу учесника за дати округ/град и у року од највише 5 радних дана је електронским путем доставља Организатору такмичења, као и школама домаћинима школског нивоа такмичења. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода НЕЋЕ БИТИ МОГУЋЕ.

Спискови треба да садрже: име и презиме ученика, разред, број освојених бодова на школском такмичењу, назив школе, назив општине, име и презиме професора ментора и језик на коме ће ученик решавати тест (српски језик или језик националних мањина).

ОКРУЖНО/ГРАДСКО ТАКМИЧЕЊЕ

Окружно/градско такмичење организују окружни/градски активни наставника биологије, у сарадњи са директорима школа домаћина окружног/градског такмичења и организатором такмичења. У непосредној реализацији такмичења учествују чланови окружног/градског актива наставника биологије и школе домаћина који формирају неопходна радна тела (комисије/поткомисије за дежурство, жалбе, прегледање, бодовање и рангирање ученика). Тестирање ученика, прегледање и бодовање тестова, пријем и обрада приговора и жалби, објављивање резултата и формирање окружне/градске ранг листе обавља се у школи домаћину.

Обим градива на окружном/градском такмичењу обухвата:

1. За ученике **I разреда** прве три наставне теме – *Биологија као природна наука, Особине живих бића, Биолошки макромолекули.*
2. За ученике **II разреда** прве две наставне теме – *Основи генетике и Увод у еволуциону биологију.*
3. За ученике **III разреда** прва наставна тема – *Метаболизам и регулација животних процеса на нивоу ћелије.*
4. За ученике **IV разреда** прва наставна тема – *Еволуција човека и део друге наставне теме – Екологија, закључно са наставном јединицом Интерспецијски (трофички) односи, њихова корелација са нишом. Коеволуција.*

Препоручена литература:

1. Лалић, Јб., Кокотовић, М., Милићев, Г. (2020). *Биологија 1: уџбеник за први разред гимназије*. Београд: Klett. (НОВИ ПРОГРАМ)
2. Трифуновић, С., Лазаревић, И., Цветковић, Д. (2021). *Биологија за 1. разред гимназије*. Београд: Завод за уџбенике. (НОВИ ПРОГРАМ)
3. Лалић, Јб., Кокотовић, М., Милићев, Г. (2020). *Биологија 2: уџбеник за други разред гимназије*. Београд: Klett. (НОВИ ПРОГРАМ)

4. Цветановић, Д., Лазаревић, И. (2021). *Биологија 3: уџбеник за трећи разред гимназије природно-математичког смера*. Београд: Klett. (НОВИ ПРОГРАМ)
5. Пошто за IV разред гимназије не постоји одобрен уџбеник, препоручује се коришћење сваког вида литературе која задовољава критичку рецепцију наставника у односу на препоручене садржаје из Програма наставе и учења биологије за IV разред гимназије природно-математичког смера.

Тестове и решења тестова са кључем за прегледање тестова припрема Стручни тим за организацију и реализацију такмичења и благовремено доставља електронским путем школама домаћинима непосредно (најмање 3 сата) пред почетак такмичења. Тестови се копирају непосредно пре такмичења у присуству Комисије коју чине наставници биологије из 3 различите школе учеснице и директор школе или друго одговорно лице школе домаћина, који пред комисијом отвара линк или фајл са тестовима.

Решења тестова са кључем за бодовање Стручни тим организатора такмичења електронским путем доставља школама домаћинима непосредно по завршетку тестирања. Решења тестова са кључем се објављују на сајту Организатора такмичења одмах након завршетка тестирања.

Непосредно након тестирања, у трајању од 60 минута, Комисија за жалбе окружног/градског такмичења прима приговоре/жалбе наставника на структуру и кључеве тестова, у писаној форми, на одговарајућем обрасцу. Приговори се решавају одмах. По потреби се обавља консултација са Стручним тимом организатора такмичења који разматра приговор и доноси одлуку о прихватању/одбијању приговора. Уколико се приговор прихвати, и ако то захтева модификацију решења и кључа теста, Стручни тим организатора такмичења ће на свом сајту објавити приговор и промену решења и кључа, како би све окружне/градске комисије могле да обаве јединствен преглед и бодовање тестова у сагласности са изменама решења и кључа теста. Поступак приговора се сматра завршеним након 60 минута од почетка жалбеног периода. Школе домаћини су у обавези да у току трајања периода приговора провере своју електронску пошту као и сајт организатора такмичења због евентуалне промене у решењима и кључу.

По завршетку оцењивања тестова школе домаћини праве и јавно објављују **привремене ранг листе**. По њиховом истицању омогућава се увид у резултате прегледа и бодовања тестова у трајању од 60 минута. У том периоду наставници могу поднети захтев за увид у тест и приговор на резултате и број освојених бодова за своје ученике у писаној форми на одговарајућем обрасцу Комисији у школи домаћину. Комисија решава поднете приговоре и објављује **коначну ранг листу** у дану такмичења, коју потписују сви чланови Комисије окружног/градског нивоа такмичења. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода НЕЋЕ БИТИ МОГУЋЕ.

На окружном/градском такмичењу **прво место** припада ученицима који су остварили број бодова који се налази у првих пет посто окружне/градске ранг листе, **друго место** припада ученицима који су остварили број бодова који се налази у следећих пет посто окружне/градске ранг листе, а **треће место** припада ученицима који

су остварили број бодова који се налази у следећих десет посто окружне/градске ранг листе.

Ученици који су на окружној/градској ранг листи остварили број бодова који се налази у горњих пет посто бодова окружне/градске ранг листе добијају диплому „Диплома за освојено **прво место** на окружном/градском такмичењу из биологије“. Ученици који остваре следећих пет посто бодова на јединственој окружној/градској ранг листи добијају диплому „Диплома за освојено **друго место** на окружном/градском такмичењу из биологије“. Ученици који остваре следећих десет посто бодова на јединственој окружној/градској ранг листи добијају диплому „Диплома за освојено **треће место** на окружном/градском такмичењу из биологије“.

Пласман на републичко такмичење стичу ученици који су освојили прво, друго и треће место на окружном/градском такмичењу.

Наставници ученика који су добили дипломе добијају похвалнице.

Дипломе и похвалнице штампају школе домаћини, а потписују их директори школа домаћина.

Непосредно по завршетку такмичења школе домаћини електронски достављају организатору републичког такмичења комплетне окружне/градске ранг листе са свим учесницима који су учествовали на такмичењу **на посебном формулару** који ће добити од организатора такмичења. Спискови треба да садрже: име и презиме ученика, разред, број освојених бодова на окружном/градском такмичењу, назив школе, назив општине, име и презиме наставника ментора и језик на коме ученик решава тест на републичком такмичењу (српски језик или језик националних мањина).

Стручни тим за организацију и реализацију републичког такмичења израђује јединствену републичку ранг листу у року од највише 5 радних дана, и електронски је доставља школама домаћинима окружног/градског нивоа, а листу објављује и на сајту организатора такмичења (www.dbe.uns.ac.rs).

Коначне листе свих пласираних ученика I, II, III и IV разреда на републичком такмичењу организатор такмичења објављује на свом сајту.

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ

Обим градива на републичком такмичењу из биологије обухвата целокупно градиво за I, II, III односно IV разред.

Тестове за републичко такмичење припрема Стручни тим организатора такмичења. Тестове и решења тестова са кључем организатор такмичења објавиће након завршетка решавања тестова на свом сајту. Током трајања републичког такмичења, стручни тим организатора такмичења решава евентуална отворена питања.

Одмах након обављеног тестирања, комисија за жалбе прима приговоре наставника на питања, решења и кључеве тестова, у писаној форми, на одговарајућем обрасцу. Приговори се решавају одмах. Уколико се приговор прихвата, и уколико то захтева модификацију решења и кључа теста, Стручни тим организатора такмичења на свом сајту публикује модификацију решења и кључа. Поступак приговора се сматра завршеним по истеку једног сата (60 минута) након завршетка тестирања, после чега се приступа прегледању и оцењивању тестова. По завршетку оцењивања тестова формира

се привремена ранг листа за сваки разред посебно. По објављивању привремене ранг листе, омогућава се увид у резултате ученика и бодовање, у трајању од сат времена (60 минута). Захтев, у писаној форми на одговарајућем обрасцу, подносе наставници, који присуствују увиду у тест. Комисија одмах решава захтеве, и затим објављује коначну ранг листу, коју потписује председник Српског Биолошког друштва, и приступа проглашењу победника. Мењање коначне листе по било ком основу након овог периода НЕЋЕ БИТИ МОГУЋЕ.

Све информације везане за спровођење републичког такмичења ће бити благовремено објављене на сајту организатора такмичења. На републичком такмичењу додељују се следећи пласмани:

- 1. Прво место на републичком такмичењу припада ученику који освоји највећи број бодова.**
- 2. Друго место припада ученику који према даљем редоследу има највећи број бодова.**
- 3. Треће место припада ученику који према даљем редоследу има највећи број бодова.**

Ученици који имају исти број бодова деле одговарајуће исто место.

Сви учесници републичког такмичења (ученици и њихови наставници) добијају похвалнице за остварене резултате.

Додатно, ученици који су на јединственој ранг листи републичког такмичења остварили број бодова који се налази у горњих пет посто бодова добијају диплому „Диплома за изузетно постигнуће на републичком такмичењу из биологије“. Ученици који на јединственој ранг листи републичког такмичења остваре следећих пет посто бодова добијају диплому „Диплома за одлично постигнуће на републичком такмичењу из биологије“. Ученици који на јединственој ранг листи републичког такмичења остваре следећих десет посто бодова добијају диплому „Диплома за врло добро постигнуће на републичком такмичењу из биологије“.

Дипломе и захвалнице штампа организатор републичког такмичења. Дипломе потписују министар просвете Р. Србије и председник Српског биолошког друштва, а захвалнице и додатне дипломе ученицима и наставницима издаје реализатор републичког такмичења а потписује их Председник Српског биолошког друштва.

По завршетку такмичења, реализатор такмичења доставља Српском биолошком друштву извештај о резултатима такмичења. Извештај се, са потписом Председника друштва, доставља Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије – Сектору за основно образовање и васпитање.

Извештај садржи табеларни приказ резултата такмичења по разредима, место и време одржавања такмичења, укупан број награђених ученика и њихове основне податке (име и презиме, назив школе и место из кога су, остварени број поена), као и кратку анализу резултата такмичења.



СРПСКО БИОЛОШКО ДРУШТВО

Проф. др Мирослав Живић, председник